

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Financiën, heeft over de brief van de Minister van Financiën van 16 februari 2018 met zijn toelichting op de opbouw van het Nederlandse handelsoverschot (Kamerstuk 21 501-07, nr. 1486) de navolgende vragen ter beantwoording aan de Minister voorgelegd.

De voorzitter van de commissie,
Anne Mulder

De waarnemend griffier van de commissie,
Tielens-Tripels

Nr.	Vraag
1	Uit welke elementen bestaat de sector «huishoudens»? Worden pensioenvermogens en het vermogen in de woning of woning-schulden meegerekend?
2	Ziet u, net als de Europese Commissie, een «context of low investment»?
3	Hoe groot is het deel vermogen van multinationals in de sector «niet-financiële bedrijven»?
4	De Europese Commissie geeft aan dat lidstaten met aanhoudende tekorten op de lopende rekening actie moeten ondernemen om hun groeipotentieel te vergroten of hun concurrentievermogen te verbeteren, betekent dit ook dat lidstaten met aanhoudende overschotten gezien worden als lidstaten met veel groeipotentieel en een goed concurrentievermogen?
5	Kunt u een opsomming geven van de maatregelen van het kabinet die bijdragen aan het voldoen aan de Europese normen in het kader van de Market Economy Operator Principle (MEOP)?
6	Hoe heeft het handelsoverschot zich ontwikkeld vanaf 2010 tot heden?
7	Is er een onderscheid te maken in economische (sub)sectoren (denk aan landbouw, dienstensector, industrie, etc.) die bijdragen aan het handelsoverschot van 2017?
8	Is er een onderscheid te maken naar EU-lidstaten en niet-EU-lidstaten waarmee Nederland een handelsoverschot heeft?
9	Kan een beeld worden gegeven hoe het handelsoverschot van Nederland zich heeft ontwikkeld met EU-lidstaten en niet-EU-lidstaten?
10	Welke vijf landen hebben het grootste handelstekort met Nederland?
11	Hoe heeft de waarde van de munt zich ontwikkeld van de vijf landen die het grootste handelstekort met Nederland hebben ten opzichte van de euro sinds 2010? Is de dollar in waarde in waarde gestegen of gedaald sinds 2010?
12	Welke economische (sub)sector zorgt voor het grootste handelsoverschot met de vijf landen met het grootste handelstekort?
13	Hoe heeft de handelsbalans zich ontwikkeld tussen Nederland en (a) de Verenigde Staten (VS), (b) China, (c) Japan, (d) Rusland en (e) Afrika in de periode tussen 2010 en 2017?
14	Hoe heeft de handelsbalans zich ontwikkeld tussen de EU en (a) de VS, (b) China, (c) Japan, (d) Rusland en (e) Afrika in de periode tussen 2010 en 2017?
15	Wat is de ontwikkeling geweest van de binnenlandse vraag sinds 2010?
16	Welke maatregelen die het kabinet neemt, stimuleren de binnenlandse vraag in de komende periode (2018–2021)?
17	Wat is het bedrag aan wederuitvoer geweest in Nederland in 2016 en 2017?
18	Geschoond van wederuitvoer, wat is dan het saldo van de lopende rekening van Nederland?
19	Klopt het, dat de wederuitvoer als percentage van het handelsoverschot gestegen is sinds de invoering van de euro?
20	In welke mate draagt de demografische opbouw van de Nederlandse bevolking bij, aan het ontstaan van een spaaroverschot?
21	In welke mate draagt het Nederlandse pensioenstelsel bij, aan het ontstaan van een spaaroverschot?
22	Klopt het, dat landen met een enigszins vergelijkbaar pensioenstelsel (grote tweede of derde pijler) vaker een handelsoverschot laten zien?

- Nr. Vraag
- 23 Wat is het effect op het Nederlands handelsoverschot wanneer pensioenfondsen meer gaan uitkeren dan aan premie gaan ophalen?
- 24 Op welke wijze dragen buitenlandse investeringen in Nederlandse op export gerichte multinationale ondernemingen bij, aan een handelsoverschot?
- 25 Geschoond van de export van aardgas, wat is dan het handelsoverschot van Nederland?
- 26 Kunt u het effect beschrijven op het Nederlands handelsoverschot van de kabinetsmaatregelen N145 (Earnings stripping Anti Tax Avoidance Directive (ATAD)), N146 (Versoberen verliesrekening) en N151 (Invoeren bronheffingen op rente en royalty's in low tax jurisdictions)?
- 27 Wat is de oorzaak van de daling van het saldo primaire en secundaire inkomens?
- 28 Hoe komt het dat de handelsbalans stabiel op een hoger niveau ligt dan voor de crisis?
- 29 Wat zijn de ramingen die de Europese Commissie heeft van het overschot op de lopende rekening tot en met 2019?
- 30 In hoeverre draagt de euro bij aan de concurrentiepositie van de Nederlandse economie en daarmee aan het overschot op de lopende rekening?
- 31 In hoeverre wordt het overschot op de lopende rekening verklaard door besparingen van niet-financiële ondernemingen, besparingen van huishoudens en besparingen van de overheid?
- 32 Welke analyse maakt u over hoe de structuur van de Nederlandse economie leidt tot macro-onevenwichtigheden? Wat zijn de belangrijkste sectoren en deelt u de mening dat een wijziging in de structuur van de Nederlandse economie wenselijk is?
- 33 Uit welke bestanddelen is het handelsoverschot procentueel opgebouwd?
- 34 In welke mate beïnvloeden de lonen in Nederland het handelsoverschot?
- 35 Welke mogelijkheden heeft Nederland teneinde het handelsoverschot te verkleinen? Kunt u die mogelijkheden uitsplitsen naar procentuele invloed op de verkleining?
- 36 Hoe hebben de kapitaalinjecties in landen en banken om ze te redden, bijgedragen aan het handelsoverschot?
- 37 Kan het handelsoverschot worden vertaald aan dat wat Nederland verdient aan de export, minus dat wat Nederland uitgeeft aan import(goederen)?
- 38 Hoeveel invloed hebben de handelsbalans en de balans op de lopende rekening op elkaar?
- 39 Welke invloed heeft een hogere koopkracht van burgers, wanneer hierdoor de bestedingen worden gestimuleerd, op de handelsbalans? Kunt u zo concreet mogelijk aangeven hoe dit werkt?
- 40 Klopt het, dat het overschot op de lopende rekening goeddeels wordt veroorzaakt doordat niet-financiële bedrijven (te) veel winst oppotten?
- 41 Het overschot op de lopende rekening is afgenomen, wat is hiervan de oorzaak? Ligt hieronder een wijziging in de structuur van de economie? Is dit het gevolg van overheidsmaatregelen?
- 42 Volgens de regering ontstaat het grootste deel van het spaaroverschot bij niet-financiële bedrijven, welk aandeel vormen pensioenfondsen in het spaaroverschot?
- 43 Wat is het effect op de werkgelegenheid wanneer Nederland er naar zou streven, en hierin zou slagen, om een kleiner of geen overschot op de handelsbalans te hebben?

- Nr. Vraag
- 44 Waardoor potten Nederlandse niet-financiële bedrijven hun winsten op? Doen zij dit meer dan buitenlandse bedrijven?
- 45 Kunt u cijfermatig aantonen dat het achterblijven van investeringen van de bedrijven, in vergelijking met andere landen, niet op enigerlei wijze bijdraagt aan het (bovenmatige) overschot op de Nederlandse handelsbalans?
- 46 Investeren Nederlandse niet-financiële bedrijven relatief meer, minder of ongeveer evenveel als in andere Europese landen?
- 47 Kunt u uiteenzetten, dat de lage arbeidsinkomensquote in vergelijking met andere landen, niet op enigerlei wijze bijdraagt aan het (bovenmatige) overschot op de Nederlandse handelsbalans?
- 48 Klopt het, dat besteedbare inkomens in Nederland sinds de invoering van de euro minder snel zijn gestegen dan in andere EU-lidstaten met minder positieve of zelfs negatieve handelsbalansen?
- 49 Huishoudens sparen in slechte tijden extra, is dit een wenselijk effect, of zou het beter zijn wanneer huishoudens uitgaven in economisch slechte tijden op niveau kunnen houden? Zo ja, hoe kan de overheid hieraan bijdragen? Welke rol spelen pensioenen en hypotheeklen hierin?
- 50 Waarop zijn de drempelwaarden van -4% bbp en +6% bbp gebaseerd? Wat is de redenering achter de hoogte van deze waarden?
- 51 Deelt u de visie van de Europese Commissie dat de lange balansen van Nederlandse huishoudens een onderliggende oorzaak zijn van het Nederlandse overschot op de lopende rekening en wat kan de overheid doen teneinde de balansen te verkorten?
- 52 Kunt u de ontwikkeling van het Nederlands private spaaroverschot uiteenzetten vanaf het jaar 2000? Kunt u de huishoudens uitsplitsen naar werkenden en gepensioneerden?
- 53 Wat is de ontwikkeling van de consumptieve uitgaven per inwoner vanaf het jaar 2000?
- 54 Wat is het deel van het overschot dat wordt veroorzaakt door winsten die in Nederland worden geboekt door dochtermaatschappijen van multinationals vanaf het jaar 2000?
- 55 Waar slaat het handelsoverschot van Nederland precies in neer?
- 56 Worden pensioentegoeden meegerekend in het handelsoverschot?
- 57 Wanneer Nederland minder wederuitvoer en export zou hebben, heeft dit dan effect op bijvoorbeeld de exportpositie van Griekenland?
- 58 Kunt u de overschotten of tekorten op de handelsbalansen van de door u genoemde Zuid-Europese landen in de periode 2007–2017 weergeven?
- 59 Hebben de door u genoemde Zuid-Europese landen al langer een overschot op de handelsbalans? Zo ja, hoe lang?
- 60 Klopt het, dat een stijging van de besteedbare inkomens en de bedrijfsinvesteringen in Nederland leidt tot meer import?
- 61 Klopt het, dat maatregelen van Nederland om de binnenlandse vraag te stimuleren en het groeipotentieel te laten toenemen, bijdraagt aan welvaartstijging in andere EU-lidstaten? Zo nee, waarom niet?
- 62 Kunt u uiteenzetten wat de effecten zijn van het niet-indexeren of korten van pensioenen, op de Nederlandse handelsbalans respectievelijk op de lopende rekening?
- 63 Wanneer een EU-lidstaat op basis van het scoreboard nader wordt onderzocht, wat zijn dan de uitgangspunten van dat onderzoek?

Nr.	Vraag
64	De afgelopen zes jaren werd Nederland aangemerkt als een land met onevenwichtigheden, is er zicht op, dat Nederland volgend jaar niet in deze categorie voorkomt? Wat doet de overheid om daarvoor te zorgen?
65	Welke van de grote handelspartners van Nederland kennen een tekort op de lopende rekening, binnen als buiten Europa? Is Nederland bij die handelspartners die een tekort kennen, een van hun grotere handelspartners?
66	Het Nederlandse overschot op de lopende rekening gaat niet ten koste van de lopende rekening van de zuidelijke EU-lidstaten, heeft het Nederlandse overschot andere negatieve effecten op de economieën van de zuidelijke EU-lidstaten? Heeft het Nederlandse overschot andere externe effecten voor de EU-lidstaten?